

SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA EDUKACYJNE
Z PRZEDMIOTU EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA
KLASA 8

Temat w podręczniku	I PÓŁROCZE				
	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
Dział 1. Bezpieczeństwo państwa					
1.1 Bezpieczeństwo Polski naszym dobrem najwyższym	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym jest bezpieczeństwo oraz bezpieczeństwo narodowe, – przedstawia różnorodne dziedziny życia, których dotyczy termin bezpieczeństwo, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest bezpieczeństwo rozumiane jako stan i jako proces, – podaje przykłady działań podejmowanych na rzecz bezpieczeństwa, 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje czynniki wpływające na bezpieczeństwo narodowe, – opisuje współczesne i historyczne rozumienie bezpieczeństwa, – wymienia elementy systemu bezpieczeństwa państwa, 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje współczesne i historyczne działania na rzecz bezpieczeństwa narodowego, – wyjaśnia, z jakiego powodu dbałość o bezpieczeństwo nigdy się nie kończy, 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia, dlaczego najistotniejsze dla każdego polskiego obywatela jest bezpieczeństwo Polski i dlaczego jest ono wartością najwyższą,
1.2 Uwarunkowania bezpieczeństwa państwa	<ul style="list-style-type: none"> – wylicza fakty historyczne związane z bezpieczeństwem Polski, – wymienia czynniki wpływające na bezpieczeństwo Polski, 	<ul style="list-style-type: none"> – wylicza fakty historyczne związane z bezpieczeństwem Polski, – wymienia czynniki wpływające na bezpieczeństwo Polski, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia historyczne uwarunkowania bezpieczeństwa Polski, – opisuje czynniki wpływające na bezpieczeństwo Polski, – charakteryzuje przyczyny, które doprowadziły do upadku I Rzeczypospolitej, 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje problem bezpieczeństwa w dziejach Polski, – porównuje różne sytuacje historyczne w związku z bezpieczeństwem Polski, – ocenia znaczenie dla bezpieczeństwa państwa polskiego przemian, jakie zaszły na świecie po 1989 r., 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje problem bezpieczeństwa w dziejach Polski, – porównuje różne sytuacje historyczne w związku z bezpieczeństwem Polski, – ocenia znaczenie dla bezpieczeństwa państwa polskiego przemian, jakie zaszły na świecie po 1989 r.,
1.3 Podstawy bezpieczeństwa Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia i charakteryzuje poszczególne rodzaje Sił Zbrojnych RP, – wymienia międzynarodowe struktury militarne, do których należy Polska, 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, w jaki sposób można ubiegać się o powołanie do służby wojskowej, – omawia znaczenie Wojsk Obrony Terytorialnej, 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje międzynarodowe struktury militarne, do których należy Polska, – wymienia i charakteryzuje organizacje polityczno-gospodarcze, do których należy obecnie nasz kraj, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaką rolę odgrywa gospodarka i polityka w zapewnieniu obywatelom bezpieczeństwa, – omawia znaczenie stałej obecności wojsk amerykańskich w naszym kraju, 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia, jak przedstawia się obecnie stan bezpieczeństwa Polski, – potrafi wyjaśnić, jakie znaczenie miałyby stała baza amerykańska w Polsce dla bezpieczeństwa naszego kraju,
Dział 2. Powszechne i masowe zagrożenia we współczesnym świecie					
2.1 Klasyfikacja zagrożeń	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym są zagrożenia czasu wojny i czasu pokoju, – podaje przykłady zagrożeń naturalnych, z którymi ludzie mieli do czynienia w przeszłości, 	<ul style="list-style-type: none"> – klasyfikuje i omawia rodzaje zagrożeń, – wyjaśnia, jakie jest miejsce terroryzmu w hierarchii zagrożeń, 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia zagrożenia naturalne i spowodowane działalnością człowieka, – opisuje środki rażenia współczesnego pola walki, – wymienia największe klęski żywiołowe ostatnich lat i dziesięcioleci na świecie, 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi uzasadnić przyjęty w trakcie lekcji system klasyfikacji zagrożeń, – analizuje niszczące efekty działalności człowieka z punktu widzenia współczesnych zagrożeń, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego konflikt totalny oznaczałby obecnie zagładę ludzkości,

2.2 Służby ochrony i ratownictwa	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje służb ochrony i ratownictwa w Polsce, zna telefony alarmowe do poszczególnych służb, 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wezwać odpowiednie służby, wyjaśnia zasadę: „Rozmowę zawsze kończy dyspozytor”, 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zastosowanie aplikacji mobilnej <i>Ratunek</i>, rozdziela zadania policji i Państwowej Straży Pożarnej, 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje Państwowe Ratownictwo Medyczne, opisuje funkcje ratownicze GOPR i WOPR, opisuje funkcjonowanie Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, 	<ul style="list-style-type: none"> tłumaczy, dlaczego każdy z nas powinien bezwzględnie podporządkować się poleceniom służb ratowniczych i porządkowych,
2.3 Ostrzeżenie i alarmowanie	<ul style="list-style-type: none"> definiuje alarm i alarmowanie oraz wskazuje urządzenie najczęściej wykorzystywane jako źródła sygnału alarmowego, wymienia rodzaje alarmów, zna uniwersalne zasady zachowania w sytuacji zagrożenia, 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela sygnały alarmowe i komunikaty ostrzegawcze, wie, jakie są struktury oraz instytucje odpowiedzialne za alarmowanie i ostrzeżenie ludności w naszym kraju, zna obowiązki ludności, z których należy się wywiązać po usłyszeniu sygnału alarmowego, 	<ul style="list-style-type: none"> wie, jak zapobiegać wybuchowi paniki, opisuje strukturę systemu zarządzania kryzysowego, charakteryzuje model organizacji powiadamiania i reagowania kryzysowego, 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje zadania Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, opisuje Krajowy System Wykrywania Skażeń i Alarmowania, wyjaśnia, dlaczego każdy obywatel powinien bezwzględnie stosować się do poleceń wydawanych przez przedstawicieli służb ratowniczych i porządkowych, 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje możliwe przyczyny sytuacji kryzysowych wymagających ostrzeżenia i alarmowania ludności, interpretuje, jak ostrzeżenie i alarmowanie ludności wpływa na bezpieczeństwo, uzasadnia celowość znajomości sygnałów alarmowych i komunikatów ostrzegawczych,
2.4 Ewakuacja	<ul style="list-style-type: none"> zna tryby ewakuacji, wie, na czym polegają ewakuacja zorganizowana i samoewakuacja, 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi w trybie alarmowym ewakuować się z budynku, wskazuje drogi ewakuacji w szkole, wskazuje osoby odpowiedzialne za ewakuację, 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje sposoby transportu poszkodowanych, rozdziela znaki ewakuacyjne i informacyjne, sporządza listę rzeczy, które należy zabrać z domu w razie ogłoszenia ewakuacji, 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zasady ewakuacji ludności i środków materialnych, charakteryzuje przygotowanie do ewakuacji planowanej, 	<ul style="list-style-type: none"> planuje inicjatywy zmierzające do rozwiązania problemów istotnych dla sprawnego przeprowadzenia procesu ewakuacji,
2.5 Zagrożenie pożarem	<ul style="list-style-type: none"> podaje, jakie warunki są wystarczające do wystąpienia pożarów, wyjaśnia termin <i>pożar w zarodku</i>, wie, jak zachować się w takiej sytuacji, definiuje pojęcia <i>pożar</i> i <i>trójkąt spalania</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje przyczyny pożarów, wskazuje miejsca potencjalnie zagrożone wystąpieniem pożaru, umie obsługiwać podręczny sprzęt gaśniczy, 	<ul style="list-style-type: none"> klasyfikuje grupy pożarów i materiałów palnych, zna zasady ewakuacji w razie wystąpienia pożaru w domu, rozdziela wybrane znaki ochrony przeciwpożarowej, 	<ul style="list-style-type: none"> wie, jakie materiały palne można gasić gaśnicą określonego typu, wie, jak ważne jest zapobieganie panice, 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność przestrzegania zasad bezpieczeństwa własnego i innych ludzi podczas różnorodnych zagrożeń,
2.6 Zagrożenie powodzią	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje powodzi, wie, jakie działania należy podjąć, aby zabezpieczyć dom na wypadek powodzi, wie, jakie informacje podać przedstawicielowi służb ratowniczych, 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zasady zachowania na wypadek powodzi, postępowania w razie jej wystąpienia, a także po jej ustąpieniu, wskazuje drogi ewakuacji w szkole, wymienia zasady higieny dla powodziarzy, opisuje zabezpieczenia przeciwpowodziowe, 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela czynną i bierną ochronę przeciwpowodziową, podaje, w jakich sytuacjach ogłasza się pogotowie przeciwpowodziowe, a kiedy – alarm powodziowy, zna zasady poruszania się samochodem w razie wystąpienia powodzi, 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela rodzaje powodzi ze względu na przyczynę ich wystąpienia, ocenia poziom zagrożenia powodzią w pobliżu swojego domu i swojej szkoły, opisuje rodzaje zabezpieczeń powodziowych w najbliższej okolicy, wie, jak ważne jest zapobieganie panice, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego pomoc służbom w sytuacji powodzi jest działaniem we własnym interesie,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
2.7 Zimowe zagrożenia	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zagrożenia występujące zimą, podaje czynniki sprzyjające wychłodzeniu i odmrożeniom, 	<ul style="list-style-type: none"> rozdzieli stopnie odmrożeń, identyfikuje objawy wychłodzenia i hipotermii, 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje typowe zagrożenia związane z niską temperaturą w okresie zimowym, opisuje, jak należy postępować z osobą wychłodzoną i taką, która doznała odmrożeń, 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zasady bezpiecznego podróżowania samochodem w warunkach zimowych, ocenia, jak warunki klimatyczne w Polsce wpływają na bezpieczeństwo człowieka w okresie zimowym, 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność przestrzegania zasad bezpieczeństwa własnego i innych ludzi podczas zimowych zagrożeń,
2.8 Niebezpieczne środki chemiczne	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie skażenia chemicznego, wymienia przyczyny skażeń chemicznych, wskazuje substancje, które mogą wywołać skażenie chemiczne, 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje oznaczenia pojazdów transportujących niebezpieczne substancje chemiczne, prezentuje, jakimi prostymi metodami można doraźnie chronić drogi oddechowe, wskazuje formacje przeciwdziałające skażeniom chemicznym, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia oznaczenia występujące na tablicach ADR, umie zabezpieczyć dom (mieszkanie) przed niebezpiecznymi substancjami chemicznymi, 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia działania, które powinien podjąć świadek wypadku pojazdu przewożącego niebezpieczne substancje, tłumaczy zasady zachowania w razie uwolnienia niebezpiecznych substancji chemicznych, interpretuje zapisy na tablicach ADR, 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje konsekwencje skażeń chemicznych dla ludzi, mienia i środowiska, rozumie rolę i znaczenie służb ratownictwa oraz wyjaśnia, dlaczego wszyscy bezwzględnie powinniśmy wykonywać polecenia ich przedstawicieli,
2.9 Terroryzm	<ul style="list-style-type: none"> wie, czym jest terroryzm, definiuje zamach terrorystyczny, wymienia znane zamachy terrorystyczne, 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady zachowania się podczas ataku terrorystycznego z użyciem broni palnej i z użyciem materiałów wybuchowych, potrafi podać niezbędne informacje przedstawicielowi służb ratowniczych, rozdzieli „nowy” i „stary” terroryzm, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między terrorem i terroryzmem, potrafi wyjaśnić pojęcie fanatyzmu, wie, jak należy się zachować w razie stania się zakładnikiem, 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie specyfikę współczesnego terroryzmu, charakteryzuje syndrom sztokholmski, klasyfikuje rodzaje terroryzmu ze względu na sposób działania sprawców, 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia propozycje dotyczące działań na rzecz wyeliminowania terroryzmu ze współczesnego świata,
2.10 Przestępczość pospolita	<ul style="list-style-type: none"> wymienia sytuacje, które mogą stanowić zagrożenie bezpieczeństwa osobistego, podaje przykład skutecznej prośby o pomoc w sytuacji zagrożenia, 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie związek między demokracją a przestępczością, wyjaśnia pojęcie <i>wiktymologia</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> zna zagrożenia, które mogą pojawić się w środkach komunikacji publicznej, identyfikuje zagrożenia w sieci i wskazuje sposoby przeciwdziałania im, 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi zachować ostrożność w miejscach publicznych, wie, jak należy się zachować w przypadku napaści bezpośredniej, wyjaśnia, dlaczego należy unikać walki na ulicy, 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje zasady bezpiecznego zachowania, które pozwolą zmniejszyć ryzyko stania się ofiarą przestępstwa,

II PÓŁROCZE

Dział 3. Pierwsza pomoc przedmedyczna

<p>3.1 Pierwsza pomoc – prawny obowiązek czy moralna powinność?</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy łańcucha przeżycia, – wyjaśnia, na czym polega obowiązek udzielania pomocy, 	<ul style="list-style-type: none"> – tłumaczy różnice między pierwszą a dodatkową pomocą przedmedyczną, – wie, jak wyposażać apteczkę pierwszej pomocy, 	<ul style="list-style-type: none"> – zna prawa ratownika, – wyjaśnia, na czym polega postawa dobrego samarytanina, 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje regulacje prawne dotyczące udzielania pierwszej pomocy obowiązujące w Polsce, – tłumaczy, dlaczego brak wiedzy i umiejętności nie usprawiedliwia osób, które nie udzielają pierwszej pomocy, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia aspekty moralne związane z udzieleniem pomocy osobom w stanie zagrożenia życia,
<p>3.2 Postępowanie z osobą nieprzytomną</p>	<ul style="list-style-type: none"> – na numery alarmowe, – wie, na jakie niebezpieczeństwa narażony jest ratownik, 	<ul style="list-style-type: none"> – otrafi wykonać rękoćzyn czoło-zuchwa oraz sprawdzić podstawowe czynności życiowe, – umie ułożyć osobę w pozycji bocznej ustalonej, 	<ul style="list-style-type: none"> – zna stopnie utraty świadomości, – wzywa pomoc, podając wszystkie niezbędne informacje w odpowiedniej kolejności, 	<ul style="list-style-type: none"> – zna obowiązki obywateli dotyczące udzielania pierwszej pomocy osobom, których życie i zdrowie jest bezpośrednio zagrożone, – wie, jakie prawa przysługują ratownikowi zgodnie z ustawą o państwowym ratownictwie medycznym, 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia, że bezzwłoczne i prawidłowe wezwanie pomocy może mieć istotne znaczenie dla ratowania życia osoby nieprzytomnej,
<p>3.3 Odwracanie na plecy osoby leżącej na brzuchu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia swoje bezpieczeństwo w miejscu zdarzenia, – potrafi sprawdzić przytomność poszkodowanego, 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, do czego i w jaki sposób może wykorzystać osoby postronne, – demonstruje, jak powinno wyglądać sprawdzenie oddechu osoby poszkodowanej leżącej na brzuchu, 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia wypadki, w wyniku których może dojść do uszkodzenia kręgosłupa, – uzasadnia, dlaczego osoba leżąca na brzuchu ma utrudnione oddychanie, 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie odwraca na plecy – z zabezpieczeniem kręgosłupa – osobę leżącą na brzuchu, – wyjaśnia, w jakich okolicznościach osobę leżącą na brzuchu należy odwrócić na plecy, 	<ul style="list-style-type: none"> – tłumaczy zasadę: <i>Nie poruszaj poszkodowanym bez wyraźnej potrzeby,</i>
<p>3.4 Resuscytacja osoby dorosłej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – umie ocenić swoje bezpieczeństwo w miejscu zdarzenia, – potrafi sprawdzić przytomność poszkodowanego, – wie, kiedy należy przerwać wykonywanie resuscytacji krążeniowo-oddechowej, 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, do czego i w jaki sposób może wykorzystać osoby postronne, – wzywa pomoc, podając wszystkie niezbędne informacje w odpowiedniej kolejności, – wyjaśnia, jak ważny jest czas w przypadku ratowania życia, 	<ul style="list-style-type: none"> – demonstruje, jak powinno wyglądać sprawdzenie oddechu osoby poszkodowanej, – potrafi omówić rolę układów oddechowego, krążeniowego, nerwowego, 	<ul style="list-style-type: none"> – umie zastosować maseczkę do sztucznego oddychania, – wykonuje masaż serca, – stosuje sztuczne oddychanie, – rozróżnia pojęcia <i>resuscytacja i reanimacja,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – dowodzi, że brak tlenu jest niebezpieczny dla organizmu, opisując pracę układów dostarczających go do komórek,
<p>3.5 Resuscytacja niemowlęcia i starszego dziecka</p>	<ul style="list-style-type: none"> – podaje algorytm resuscytacji dziecka, – zna klasyfikacje wiekowe obowiązujące w ratownictwie, 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie różnicę między wiekiem rozwojowym a wiekiem metrykalnym, – wie, że przed udzieleniem pomocy niemowlęciu lub starszemu dziecku musi zwrócić się o pozwolenie do jego rodziców, 	<ul style="list-style-type: none"> – wykonuje masaż serca u dziecka, – wykonuje masaż serca u niemowlęcia, – wie, jak może zmienić się kolejność działań podczas udzielania pomocy niemowlęciu i starszemu dziecku, 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje różnice między resuscytacją osoby dorosłej a resuscytacją dziecka (zwłaszcza niemowlęcia), – wyjaśnia, na czym polega hipoksja, – opisuje, na czym polega nagła śmierć łóeczkowa, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co oznacza zasada <i>najpierw pomagaj,</i> podaje, kogo ona dotyczy i jakie są od niej wyjątki,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobłą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
		– demonstruje, jak przekonywać rodziców do wyrażenia zgody na udzielenie dziecku pomocy,			
3.6 Zasady użycia AED	– wymienia objawy nagłego zatrzymania krążenia, – rozpoznaje uniwersalny, obowiązujący od 2007 r., symbol AED, – wskazuje, gdzie można znaleźć instruktaż informujący, w jaki sposób obsługiwać AED,	– wyjaśnia ogólnie pojęcie nagłego zatrzymania krążenia, – opisuje mechanizm leczniczy defibrylacji, – omawia zasady działania automatycznego zewnętrznego defibrylatora serca,	– potrafi zastosować AED w połączeniu z wykonywaniem resuscytacji, – wskazuje na migotanie komór jako jedno z zaburzeń pracy serca, będące u osób dorosłych najczęstszą przyczyną NZK,	– zna pojęcie <i>elektrody pediatryczne</i> , – wyjaśnia, kiedy używanie AED u dzieci jest dozwolone,	– wyjaśnia, dlaczego nowoczesny automatyczny defibrylator serca jest „mądrzejszy” od ratownika, – przedstawia badania nad ratowaniem ludzkiego życia z wykorzystaniem prądu,
3.7 Postępowanie przy zadławieniach	– wymienia objawy zadławienia, – rozróżnia zakrztuszenie i zadławienie, – wylicza przyczyny zadławienia,	– wyjaśnia, na czym polega zadławienie, – rozumie niebezpieczeństwa związane ze stanem zadławienia, – identyfikuje kaszel jako naturalny odruch obronny organizmu,	– wylicza niebezpieczeństwa związane z zadławieniem, – opisuje mechanizm zadławienia, – opisuje manewr Heimlicha,	– demonstruje, jak należy udzielać pomocy zadławionym: dorosłemu, niemowlęciu i starszemu dziecku, – wymienia czynności szkodliwe w przypadku udzielania pomocy podczas zakrztuszenia lub zadławienia,	– proponuje zasady, których powinno się przestrzegać podczas spożywania posiłków przez dzieci, by przeciwdziałać zadławieniu,
3.8 Tamowanie krwotoków	– podaje prawidłowe ciśnienie i puls człowieka, – opisuje rolę krwi w organizmie, – przedstawia ogólne zasady zabezpieczania krwawień,	– omawia skład krwi i funkcjonowanie układu krwionośnego, – klasyfikuje rodzaje krwotoków w zależności od uszkodzonego naczynia krwionośnego,	– dobiera czynności ratownicze właściwe w przypadku ran kończyn, głowy, klatki piersiowej, brzucha, – postępuje właściwie, gdy w ranie tkwi ciało obce,	– zna zasady zabezpieczania amputacji urazowych, – tłumaczy, co oznacza pojęcie <i>replantacja</i> , – wie, jak należy użyć opaski uciskowej, – objaśnia, czym jest odczyn Biernackiego,	– przytacza argumenty, przeciwko usuwaniu ciała obcego z rany, – wyjaśnia zasady postępowania w razie wystąpienia krwawień, uzasadniając, w jakich sytuacjach należy użyć opaski uciskowej, a w jakich – opatrunku wentylowego,
3.9 Urazy kości i stawów	– wymienia ogólne zasady postępowania w przypadku złamań, – identyfikuje złamania kości jako urazy, które wymagają interwencji lekarskiej,	– podaje czynności dozwolone i zabronione w przypadku zwichnięcia stawu, – wie, że nie wolno sprawiać bólu poszkodowanemu,	– zna zasady użycia chusty trójkątnej do zabezpieczania złamań, – umie użyć podręcznych przedmiotów do usztywnienia złamań,	– potrafi unieruchomić złamaną kończynę górną za pomocą chusty trójkątnej i bandaży, – omawia szkielet człowieka,	– opracowuje i prezentuje informacje na temat budowy i funkcji układu kostnego człowieka,

3.10 Poparzenia	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje oparzenie i udar cieplny, – wymienia funkcje skóry człowieka, 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia stopnie oparzeń, – wyszczególnia przypadki poparzeń, bezwzględnie wymagające konsultacji z lekarzem, 	<ul style="list-style-type: none"> – odnosząc się do budowy skóry człowieka, omawia podstawową klasyfikację poparzeń, – potrafi udzielić doraźnej pomocy osobie poparzonej, 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zastosowanie hydrożeli, – potrafi zdiagnozować udar cieplny i odpowiednio zareagować, – omawia pierwszą pomoc w przypadku oparzeń chemicznych, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie działania w domu należy podjąć, by zabezpieczyć dzieci przed poparzeniami,
3.11 Udar i zawał	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi wymienić najczęstsze objawy zawału, – potrafi wymienić najczęstsze objawy udaru, – rozróżnia zawał i udar, 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny zawału i udaru, – objaśnia akronimy FAST i UDAR, 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, jak powinien się zachować w razie wystąpienia u chorego zawału, – potrafi zareagować w przypadku wystąpienia u chorego objawów udaru, 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zawał i udar jako choroby cywilizacyjne, – ma utrwaloną technikę zabezpieczenia poszkodowanego przed wychłodzeniem, – omawia przedszpitalną skalę udaru Cincinnati, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego zarówno w przypadku zawału, jak i udaru tak ważny jest czas,
3.12 Częste wypadki – atak epilepsji, wypadek drogowy, omdlenie	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zasady zachowania w miejscu wypadku drogowego, – identyfikuje objawy epilepsji, – rozpoznaje objawy omdlenia, 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia czynności niewskazane w przypadku ataku epilepsji, – wie, jak należy się zachować w przypadku zauważenia osoby, u której wystąpił atak epilepsji, – rozumie, na czym polega specyfika wypadku drogowego w związku z bezpieczeństwem ratownika, 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi umiejętnie wydobyć poszkodowanego z pojazdu, – demonstruje trzy sposoby postępowania w sytuacji omdlenia, – ma utrwaloną technikę zabezpieczenia poszkodowanego przed wychłodzeniem, 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje, na czym polega <i>triage</i>, – charakteryzuje, w jakich przypadkach stosujemy chwyt Rauteka, – wyjaśnia, czego – wbrew obiegowym opiniom – nie należy robić, zabezpieczając chorego w trakcie ataku epilepsji, 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia, w jakich sytuacjach i w jaki sposób zmotywuje osobę, która zemdlała, by poszła do lekarza,

Dział 4. Edukacja obronna

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				

Dział 4. Edukacja obronna

4.1 Przygotowanie do szkolenia strzeleckiego	<ul style="list-style-type: none"> – określa, czym jest broń, – wymienia rodzaje broni, – wymienia podstawowe zasady bezpieczeństwa obowiązujące na strzelnicy, 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rodzaje broni, – wskazuje podstawowe elementy broni długiej i krótkiej, – opisuje pozycje strzeleckie, – wyjaśnia, co oznaczają zasady BLOS, – opisuje, co wyraźnie, a co mniej wyraźnie powinien widzieć strzelec, – tłumaczy, na czym polega procedura pakowania rany, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co jest bronią w rozumieniu ustawy o broni i amunicji, – rozróżnia przyrządy celownicze, – demonstruje pozycje strzeleckie, – opisuje broń załadowaną, przeładowaną i rozładowaną, – omawia rodzaje ran postrzałowych, – charakteryzuje punkty regulaminu użytkowania 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia rodzaje przyrządów celowniczych i sposoby ich zgrywania, – potrafi przyjąć pozycje strzeleckie, uwzględniając ich właściwości, – wykorzystuje przedmioty z otoczenia do zaimprovizowania podpórek przy strzelaniu w pozycji leżącej, – tłumaczy, w jaki sposób należy transportować broń na strzelnicę i do magazynu, 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenie zasady: <i>Traktuj każdą broń, jakby była załadowana</i>, – demonstruje, w jaki sposób można bezpiecznie i celnie oddać strzał,
4.2 Podstawy treningu strzeleckiego	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia pozycje strzeleckie, – definiuje celowanie, 				

			strzelnicy,	– wyjaśnia, w jaki sposób należy zabezpieczyć ranę postrzałową,	
4.3 Orientowanie się w terenie	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sposoby ustalania stron świata, – wymienia przyrządy służące do orientowania się w terenie, – wskazuje podstawowe elementy mapy, – opisuje sposoby orientowania mapy, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym zajmuje się terenoznawstwo, – charakteryzuje zjawiska naturalne i przyrządy pomocne przy ustalaniu kierunków świata, – wymienia rodzaje map, – podaje cechy map topograficznych, 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje różnice w budowie kompasu i busoli, – wie, jak przeprowadzić orientowanie mapy z wykorzystaniem busoli, – wyjaśnia, jak można odnaleźć w terenie przedmiot zaznaczony na mapie, – wymienia i omawia podstawowe znaki topograficzne, 	<ul style="list-style-type: none"> – ustala kierunki świata za pomocą: słońca, Gwiazdy Polarnej, słońca i zegarka, elementów terenu, – wyznacza kierunki świata przy użyciu kompasu, busoli, GPS, – potrafi posługiwać się planem miasta i mapą, 	– wyjaśnia znaczenie terenoznawstwa w życiu współczesnego człowieka,
4.4 Cyfrowe zagrożenie	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia terminy <i>cyberbezpieczeństwo</i> i <i>cyberprzemoc</i>, – wymienia cyberzagrożenia, – podaje znane sobie przykłady ataków na cyberbezpieczeństwo. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zagrożenia związane z rozwojem rzeczywistości wirtualnej we współczesnym świecie, – wymienia instytucje odpowiedzialne za cyberbezpieczeństwo w wymiarze cywilnym i wojskowym, – wskazuje zasady zabezpieczenia się przed przestępczością internetową. 	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje termin <i>cyberbezpieczeństwo</i> w wymiarze cywilnym i wojskowym, – charakteryzuje program CYBER.MIL.PL. 	<ul style="list-style-type: none"> – tłumaczy, jakie znaczenie ma cyberbezpieczeństwo w systemie bezpieczeństwa państwa, – charakteryzuje zadania zespołów reagowania na zagrożenia bezpieczeństwa komputerowego, – uzasadnia konieczność wdrażania programu CYBER.MIL.PL. 	– na podstawie własnych doświadczeń przedstawia pomysły na zwiększenie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni.

Dostosowania wymagań edukacyjnych dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Dostosowanie wymagań edukacyjnych polega na modyfikacji procesu edukacyjnego, umożliwiającej uczniom sprostanie wymaganiom szkolnym. Polega na dostosowaniu form i metod pracy z uczniem do indywidualnych wskazań i wymagań edukacyjnych zawartych w opinii lub orzeczeniu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej ucznia.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych dla uczniów według specyfiki ich dysfunkcji:

Uczeń z dysleksją:

- Wydłużenie czasu pisania lub ograniczenie ilości zadań na sprawdzianach.
- Stosowanie testów wyboru, zdań niedokończonych, tekstów z lukami w sprawdzianach.
- Możliwość poprawy sprawdzianu ustnie lub mniejszymi partiami.
- Kontrolowanie stopnia zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń, szczególnie podczas sprawdzianów: upewnienie się czy polecenie są zrozumiałe; w razie potrzeby wyjaśnienie zadań lub przeczytanie na głos poleceń.
- Uwzględnianie trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem, dawanie więcej czasu na przeczytanie.
- Podczas odpytywania zadawanie dodatkowych pytań naprowadzających, dawanie więcej czasu na przypomnienie nazw, terminów, faktów
- Uwzględnianie trudności z zapamiętywaniem dat, nazwisk.
- Podczas uczenia stosowanie techniki skojarzeniowej ułatwiającej zapamiętywanie.
- Unikanie głośnego odpytywania z czytania przy całej klasie.

Uczeń słabosłyszący

- Zapewnienie dobrego oświetlenia klasy oraz miejsca dla ucznia w pierwszej ławce w rzędzie od okna.
- Nauczyciel mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu ucznia zwrócony twarzą w jego stronę - nie powinien chodzić po klasie, czy być odwrócony twarzą do tablicy, to utrudnia uczniowi odczytywanie mowy z jego ust.
- Dbanie o spokój i ciszę w klasie, eliminowanie zbędnego hałasu.
- Upewnianie się czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez ucznia niedosłyszącego. W przypadku trudności zapewnić mu dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie, używając prostego, znanego uczniowi słownictwa.

Uczeń słabowidzący

- Posadzenie ucznia blisko nauczyciela i tablicy.
- Pozwalanie na podchodzenie do tablicy i do eksponowanych przedmiotów
- Pamiętanie, że oprócz tego, że uczeń słabo widzi może mieć zaburzoną orientację przestrzenną i wyobraźnię
- Różnicowanie form odpowiedzi – przewaga ustnych
- Pracując z uczniem słabo widzącym należy liczyć się z możliwością występowania niechęci do pracy wzrokowej.

Uczeń ze sprawnością intelektualną niższą od przeciętnej

- Omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności.
- Pozostawiania więcej czasu na utrwalenie materiału.
- Podawanie poleceń w prostszej formie.
- Unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć.
- Częste odwoływanie się do konkretnego, przykładu.
- Unikanie pytań problemowych, przekrojowych.
- Wolniejsze tempo pracy.
- Odrębne instruowanie.